№ 14. Środa 19. Stycznia 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Inserсya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Podług doniesienia magistratu stołecznego miasta Lwowa ofiarowała gmina miasteczka *Szczerzec* w obwodzie lwowskim na cześć szczęśliwych narodzin Jego Cesarzew. Mości Następcy tronu Arcyksięcia Rudolfa kwotę 52 zł. 50 c. waluty austryackiej na lwowski szpital Sgo Łazarza.

Ten akt dobroczynności i przywiązania do Monarchy podaje się z podziękowaniem do wiadomości powszechnej.

Lwów, 13. stycznia 1859.

Lwów, 18. stycznia. Dnia 15. stycznia r. b. wydana i rozesłana została z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie część XIV. oddziału pierwszego Dziennika rządowego z roku 1858, dla okręgu administracyjnego c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Ta część zawiera:

Nr. 204. Traktat rządowy między Austryą, Francyą, Wielką Brytanią, Prusami, Rosyą, Sardynią i Turcyą z dnia 19. sierpnia 1858, względem organizacyi Księstw Naddunajskich.

Nr. 205. Cesarskie rozporządzenie z dnia 9. listopada 1858, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, wyjąwszy królestwo Lombardo-weneckie i Pogranicze wojskowe, względem ryczałtowej lokacyi majątku sierocińskiego, i tam, gdzie jeszcze niebyła w używaniu.

Nr. 206. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 7. listopada 1858, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, wyjąwszy królestwo Lombardo-weneckie, uksiążęcone hrabstwo Tyrol i Pogranicze wojskowe, względem ustanowienia należytości egzekucyjnych za podatki w walucie austryackiej.

Nr. 207. Rozporządzenie ministerstw sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, tudzież najwyższej władzy policyjnej z dnia 8. listopada 1858, obowiązujące w całej monarchii wyjąwszy Pogranicze wojskowe, mocą którego wkłada się obowiązek na sądy karne i władze powołane do wykonywania jurysdykcyi karnej w przestępstwach, ażeby o każdym specyalnem śledztwie, wytoczonem przeciw publicznemu urzędnikowi lub słudze publicznemu, nauczycielowi, adwokatowi, notaryuszowi, przełożonemu gminy, lub członkowi wydziału, za zbrodnię lub wykroczenia, niemniej o każdem zapozwaniu do rozprawy uchwalonem przeciw tym osobom obwinionym o przestępstwo, tudzież o wydanym w takich sprawach ostatecznym wyroku uwiadamiały ich przełożoną władzę.

Nr. 208. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 8. listopada 1858, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, względem przeniesienia expozytury głównego urzędu celnego krakowskiego z Dembicy do Rzeszowa.

Nr. 209. Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 11. listopada 1858, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, w których obwieszczona została najwyższa ustawa względem handlu obnośnego z dnia 4. września 1854, w przedmiocie uwzględnienia mieszkańców Valsugany w Tyrolu południowym co do handlu obnośnego.

Nr. 210. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 16. listopada 1858, obowiązujące w całej monarchii, z przedłużeniem terminu do ściągnienia niektórych monet zdawkowych.

Nr. 211. Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 17. listopada 1858, o utworzeniu urzędu kontroli dla towarów w Rohrbachu, w powiecie finansowym linckim w Austryi Wyższej.

Nr. 212. Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 18. listopada 1858, o zniesieniu urzędu kontroli w Sandau, a utworzeniu urzędu kontroli w Tachau, powiecie skarbowym egerskim w Czechach.

Nr. 213. Rozporządzenie cesarskie z dnia 16. listopada 1858, obowiązujące w Austryi powyżej i poniżej Anizy, Salcburgu, Styryi, Karyntyi, Krainie, Gorycyi i Gradysce, Istryi, mieście Tryeście z jego okręgiem, Tyrolu z Forarlbergiem, w Czechach, Morawii i Szląsku, Galicyi i Lodomeryi z Oświęcimem i Zatorem, w Krakowie i Bukowinie, względem sądowego postępowania w sporach wynikających z kontraktu dzierżawy w ogóle, jako też przy wypowiadaniu i zwracaniu wydzierżawionych lub wynajętych nieruchomości, albo też rzeczy prawnie za nieruchome uznanych, tudzież młynów łyżwowych i innych budowli na łyżwach.

Nr. 214. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 20. listopada 1858, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, z zakazem przenoszenia lub przysełania pewnych fabrykatów tytuniowych z jednego kraju koronnego do innych krajów koronnych.

Nr. 215. Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 6. listopada 1858, obowiązujące w całej monarchii, mocą którego obwieszcza się rozciągnienie uchwalonej przez Najjaśniejszego Pana prowizorycznej ustawy względem tax dla duchownego sądu małżeńskiego archidyecezyi wiedeńskiej (Dziennik praw państwa nr. 216 z roku 1857) na biskupie dyecezye, krakowską i tarnowską.

Nr. 216. Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 20. listopada 1858, względem uwolnienia od opłaty portoryów komisyi sierocińskich w dawniejszych krajach koronnych węgierskich.

Nr. 217. Cesarskie rozporządzenie z dnia 23. listopada 1858, obowiązujące w całem państwie, względem zmiany niektórych postanowień, co do opłaty stempla od dzienników.

Nr. 218. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 25. listopada 1858, obowiązujące w królestwie Lombardo-weneckiem, względem opatrywania tak zwanym stemplem „lamina" wyrobów tkackich i warstacikowych, zatrzymanych za przestępstwa celne.

Sprawy krajowe.

Lwów, 18. stycznia. Jego Excelencya Namiestnik nadał przeznaczone dla ubogich jurystów obrządku ormiańskiego stypendyum w rocznej kwocie 157 zł. 50. c. walut. austr. z fundacyi zaszczyconej imieniem Arcyksięcia Karola Ludwika, słuchaczowi praw na uniwersytecie lwowskim *Markowi Markiewiczowi*.

(Doniesienie wojskowe. — Wypadki dzienne z Lit. kor. austr.)

Wiedeń, 16. stycznia. W miejsce wysłanej do Włoch załogi wiedeńskiej nadeszły już do Wiednia: pułki piechoty Arcyksięcia Wilhelma z Krakowa, barona Alemanna z Pragi, hrabi Jelaczyca z Wadowic, 7dmy batalion strzelców z Bochni i 19sty batalion z Wieliczki, a nadejść mają jeszcze pułki piechoty barona Kellnera z Hermansztadu i hrabi Hartmanna z Kronsztadu. — W miejsce zmarłego fml. Parrot mianowany został dotychczasowy komendant wojskowy w Czerniowcach fml. Chavanne, przybocznym (ad latus) komenderującego w Galicyi, a do Czerniowiec odchodzi nowomianowany fml. baron Bamberg.

— *Litogr. kor. austr.* pisze: Artykuł w *Journal des Debats* napisany oględnie i przemawiający dla bezstronności swej do przekonania, oświadczył się jak najwyraźniej przeciw wszelkim dążnościom wojennym.

Oświadczenie to zasługuje już z tego względu na uwagę, że wypowiada zdanie nietylko stronnictwa, którego głównym jest zastępcą, lecz oprócz tego i usposobienie w tej mierze przeważającej opinii publicznej we Francyi.

Journal des Debats nie jest dziennikiem francuskim jedynie, raczej słusznie policzyć by go należało do rzędu tych pism powszechnych, które i w dalekich krajach zagranicznych mają licznych czytelników i ugruntowaną powagę; w szczególności ma dziennik ten wielką wziętość we Włoszech. Przedewszystkiem zwracamy uwagę na te ustępy artykułu, w których upomina tych, co się uwodzą myślą, że zajść mogą niezgody w Niemczech, i owszem wyraźnie im stawia przed oczy, że duch jedności i uczucie współeczłectwa utrzymuje się w Niemczech silnie co do wszystkich tych wielkich kwestyi, które stanowią o losach Europy. Dziennik zbija najprzód tylko pogłoski, zdania dzienników rozmaitych i usposobienia publiczne, i ze swego stanowiska nierównie lepiej wywodzi niż w rozumowaniu swem dzienniki *Presse* i *Siecle*; jak polegając na oględności rządu swego, wszystko za pokojem przemawia.

W biórach hiszpańskiej izby deputowanych odrzucono jednomyślnie propozycyę p. Olozagi, by unieważnić najnowsze reformy ustawy konstytucyjnej.

Ameryka.

(Czynności w izbach.)

Nowy York, 30. grudnia. Senat Stanów zjednoczonych wotował wniosek względem przedłożenia zgromadzeniu wszystkich dokumentów odnoszących się do zawieszenia dyplomatycznych stosunków między Mexykiem i Stanami zjednoczonemi.

Hiszpania.

(Siła zbrojna. — Wiadomości bieżące.)

Madryt, 6. stycznia. Na wczorajszem posiedzeniu izby odrzekł prezydent ministrów p Madoz'owi, który zarzucił, że stan czynny armii hiszpańskiej w sile 84.000 żołnierza jest za wielki — temi słowy: „Jeśli Hiszpania zająć chce przynależną sobie rangę w Europie, natenczas powinna starać się i o to, by w każdym wypadku mogła stanąć w obronie swej niezawisłości i narodowości. Siła zbrojna 84.000 żołnierza jest nietylko mierna, lecz nadto i niedostateczna. Ze względem na warownie nasze i załogi wojskowe w Porto-Rico, Afryce, Hawanie i na wyspach filipińskich wypadałoby nam utrzymywać 200.000 zbrojnego żołnierza, a w porównaniu ze stojącem wojskiem innych mocarstw jest liczba naszego prawie za mała." Po krótkiem przemówieniu się p. Pidal przyjęto sprawozdanie komisyi.

Z **Madrytu** donoszą z 10. stycznia w drodze telegraficznej: „Dekretem królewskim ogłoszonym w *Gaceta* wstrzymano rekrutacyę w prowincyach zamorskich. Rząd przedłożył dnia wczorajszego kongresowi projekta względem reorganizacyi obrachunków prowincyonalnych i municypalnych. W Pirynejach wznieciły bandy przemytników wielkie obawy. — Mianowano juntę dla rozpoznania planu do budowy katedry pod wezwaniem N. P. Maryi."

Anglia.

(Rada gabinetowa. — Przyszłe sprawy na sesyi parlamentarnej.)

Londyn, 13. stycznia. Lord Derby i pan Henley nocowali przedwczoraj w Windsorze w gościnie u dworu, a wczoraj po południu powrócili do Londynu. Stolica ożywia się coraz bardziej i zjechała już znaczna liczba członków parlamentu, którzy nieodjadą więcej przed rozpoczęciem sesyi. Królowa otworzy parlament osobiście, jeźli niezajdą niespodziewane przeszkody.

— Pominąwszy bil reformy, przyrzeczony przez lorda Derby, naglące kwestye zagraniczne, któremi zajmować się będzie parlament w ciągu przyszłej sesyi, wymieniają już teraz kilka ciekawych i ważnych wniosków, jakie mają być przedłożone izbie niższej. Mr. Thomas Duncombe wniesie projekt względem uregulowania parafii kościelnych. Sir Arthur Hallam Elton zaproponuje zniesienie podatku kościelnego, przyznając oraz prawo własności kościołów parafialnych duchowieństwu anglikańskiemu i publiczności miejscowej. Mr. Samuel Warren przygotowuje projekt względem sądownictwa kryminalnego, a Mr. Dilwyn względem dotowanych szkół. Mr. James Wilson (właściciel dziennika *Economist* i sekretarz skarbu za lorda Palmerstona) przedłoży wniosek, by izba mianowała osobny wydział do rozpoznania dochodów i wydatków państwa, a to dla obmyślenia najlepszego środka na to, by długi zaciągnięte w czasie wojny umorzać w czasie pokoju. Sir de Lacy Ewans chce wnieść nanowo sprawozdanie komisyi co do kupowania stopni w armii, a oraz zaproponować wotum izby względem zniesienia przedajności patentów oficerskich. Mr. Spooner, dawny Torys, będzie i w tym roku nastawał na zniesienie subwencyi Maynoth, chociaż przy teraźniejszem stanowisku partyi w parlamencie niezajdzie pewno poparcia. Mr. Alcoc wniesie bil względem dobrowolnego nałożenia podatków kościelnych. Kapitan Vivian zaproponuje złożenie komisyi, któraby zdała sprawę z rezultatu zaprowadzonych w roku 1855 organicznych reform w armii, a pan Warren chce proponować reformę sądów wojennych w armii i na flocie. Prócz tego zapowiadają jeszcze mnóstwo innych wniosków, ale po największej części w sprawach lokalnych, i połowa ich odnosi się do Irlandyi.

Francya.

(Dochody i przychody z grudnia. — Wiadomości bieżące. — Wzorowa szkoła wojskowa. — Stan finansów.)

Paryż, 13. stycznia. *Monitor* zawiera następujące ogłoszenie: Dochód ze stałych i niestałych podatków w miesiącu grudniu 1858 powiększył się w porównaniu z miesiącem grudniem 1857 o 16,598.139 franków; przewyżka właściwa jednak wynosi tylko 8,346.624 fr., jeśli wejdzie także w rachunek taxa intabulacyjna, zniesiona w roku 1858.

— *Monitor* armii, urzędowy organ ministerstwa wojny, oświadcza, że podana w kilku dziennikach wiadomość o odwołaniu marszałka i naczelnego komendanta armii lugduńskiej, jest zupełnie bezzasadna. Zaprzeczenie to ważne jest przy teraźniejszych stosunkach, gdyż utrzymywano, że następcą marszałka Castellane ma być jenerał Bourbaki, przeznaczony oraz na komendanta armii alpejskiej, która ma być utworzona teraz.

— W Wersailu otworzono dla gwardyi cesarskiej osobną szkołę artyleryi, która ma być wzorową szkołą wojskową. Oficerowie i podoficerowie gwardyi będą uczęszczać na kursa naukowe. — Prefekt departamentu Wogezów rozkazał, ażeby wszyscy nauczyciele departamentu byli odtąd członkami komisyi statystyki.

— Odnośnie do budżetu przedłożonego radzie państwa, która sprawę tę wzięła teraz pod rozpoznanie, pisze jeden z korespondentów paryskich dziennikowi *Preuss. Ztg.*:

„Wartość papierów wierzytelnych nietylko nie zmniejszyła się wcale, lecz poszła nawet w górę, chociaż podwyższenie to zresztą niewielkie i wynosi tylko sześć milionów. Z tem wszystkiem zasługuje jednak na uwagę, gdyż nawet i po rozpuszczeniu tych stu tysięcy żołnierzy do domu i po oszczędzeniu przez to przynajmniej także stu milionów, utrzymuje się przecież dawniejsza równowaga między przychodami i wydatkami, a nadto okazuje się większy o kilka milionów wydatek od przychodu. Przy teraźniejszym systemie trudno zbadać prawdziwego stanu tej rzeczy: za rządów parlamentowych musieli ministrowie trzymać się ściśle i we wszystkiem tej sumy, jaką izby na każdej pozycyi szczególnej wytknęły; nie mogli w tym względzie dozwalać sobie żadnej zmiany, i podlegali najściślejszemu sprawdzeniu. Teraz mają większą swobodę w oznaczeniu cyfry wydatków odnoszącego się budżetu, i niepotrzebują zdawać rachunku z rozkładu częściowego wydatków, jeśli tylko wydatki te nie przechodzą ogólnej kwoty przyzwolonego dla ich ministeryów kredytu. Ztąd też nie może publiczność dowiedzieć się dokładnie o szczegółach rozkładu funduszów, a ministrowie nie będąc w tej mierze tyle co dawniej skrępowani, przenoszą kwoty zbywające od wydatków na opłacenie służby, na zakupienie przyborów potrzebnych i odwrotnie. Upewniają też, że prawie wszystkie wydatki przeznaczone są na zakupienie bardzo znacznych zapasów w arsenałach publicznych, tak w arsenałach armii lądowej jak i marynarki. Prace rady państwa odnoszące się do potrzeb ministeryum wojny są godne uwagi, i ze względu na teraźniejsze stosunki dość ważne."

Belgia.

Bruxela, 11. stycznia. Książę Walii przybył tu dziś w południe i wysiadł na zamku. Wieczorem będzie świetna uczta u dworu, a poźniej pojedzie Król z kuzynem swoim na operę.

Włochy.

(Rewolucyjna prasa sardyńska.)

Sardyńska prasa rewolucyjna zapełnia stronice swe uwagami nad mową od tronu, i oświadcza, że musi przyjść wkrótce do wojny. Lecz przyczyny do niej podaje rozmaite. I tak zgadza się dziennik *Opinione* całkiem na hegemonię Sardynii we Włoszech utrzymując przy tem o włoskiej polityce rządu sardyńskiego, że misya jego jest koniecznym wypadkiem potrzeb Sardynii i całych Włoch, gdy tymczasem *Unione* wzywa otwarcie ludność Lombardo-weneckiego królestwa, tudzież państwa kościelnego i Neapolu do powstania, a poźniej ma się rozstrzygnąć, czy Włochy podzielone być mają na państwa szczególne, lub jedną tylko całość stanowić.

Korespondent turyński gazety *di Milano* wspominając o zagajeniu parlamentu robi spostrzeżenie, że wszyscy posłowie byli obecni na tem zgromadzeniu razem z całą swą drużyną poselską, i tylko poseł angielski przybył bez tej asystencyi.

Niemce.

(Dążności dziennikarskie w Rosyi. — Opinia publiczna w Niemczech. — Czynności izby hanowerskiej.)

„Panslawistyczne usiłowania sławianofilów moskiewskich, pisze *Gazeta wiedeńska*, rozszerzyły się aż do Berlina. Pan Katenin, redaktor nowego dziennika *Parus* (żagiel) był nietylko w Poznaniu, ażeby zawiązać nowe stosunki, ale nawet i w Berlinie próbował tego dokazać. Domyślają się, że dla zamiarów moskiewskich chciał pozyskać wydalonego niedawno ztąd rosyjskiego autora Gołowina, ale go już nie zastał, gdyż Gołowin, jak słychać, miał powrócić do Lipska. Nowy dziennik czyli partya, która go zakłada i utrzymywać zamyśla, zdaje się, że ma na zawołanie znaczne kapitały, bo za arkusz płaci 40 rubli srebrnych honoraryum. Że rząd rosyjski nie pochwala tych zabiegów, a nawet się zupełnie im sprzeciwia, nie potrzebuje Panu mówić, zwłaszcza gdy występują tacy autorowie jak pan Gołowin, którego najnowsze pisemko o „Kreposnictwie w Rosyi" sprawiło tu bardzo nieprzyjemne wrażenie. Pan Katenin odjechał już ztąd dnia 4go. Mówiono, że zamyśla udać się do Krakowa. Spodziewamy się, że wystąpienie władz cesarskich ukróci tym zabiegom."

Sztutgarda, 11. stycznia. Pogłoski wojenne, chociaż przeraziły nas chwilowo, miały przecież ten dobry skutek, że okazały nam dokładnie opinię publiczną południowo-zachodniej Niemczy. Wszędzie przeważa to jedno uczucie: że zamach na Austryę równałby się zamachowi na całą Niemczę, i przeto musiałby być odparty wspólnemi siłami. Tem uczuciem przejęci są szczególnie nasi oficerowie, i głoszą je otwarcie, a my upatrujemy w tem nietylko chlubę narodowości niemieckiej, ale oraz rękojmię pokoju świata.

Hanower, 8. stycznia. Druga izba odrzuciła dziś po trzechgodzinnych obradach wniosek ministra Borries względem zaprowadzenia komisyi szacunkowej przy deklaracyach podatku dochodowego i zarobkowego.

Wczoraj było posiedzenie konferencyi sądowej konstytucyi, pomimo trzygodzinnych obrad nie powzięto żadnej stanowczej uchwały.

Szwecya.

(Zapowiedziane sejmu zwołanie.)

Sztokholm, 9. stycznia. Co trzy lata w połowie października zbiera się sejm szwedzki na zwyczajną sesyę. Ostatnia rozpoczęła się na dniu 15. paźdz. 1856, ale nie skończyła się jak zwy-

kle po kilku miesiącach, gdyż dopiero w połowie marca 1858 zamknął ją Następca tronu książę Karol, mianowany pod ten czas Rejentem Szwecyi i Norwegii. Pomimo to jednakże rozpocznie się przyszła sesya, podług zaprowadzonego raz porządku, na dniu 15go października r. b. Niezwykłe przedłużenie ostatniego sejmu spowodowały dwa nadzwyczajne wypadki w ciągu sesyi: obrady względem ustanowienia Rejenta w miejsce chorego Króla, i uchwały, wywołane przesileniem handlowem w jesieni roku 1857. Rejencya ustanowiona pierwotnie tylko na 12 miesięcy, istnieje już od września 1857 roku, zatem przeszło 16 miesięcy, a jednak nie ma jeszcze żadnej nadziei, by Król mógł napowrót objąć ster rządu, a nawet i przesilenie handlowe, jakkolwiek złagodzone zaciągnięciem wielkiej pożyczki za granicą i urządzeniem zakładów kredytowych w Szwecyi, nie jest jeszcze bynajmniej usunięte.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Regulacya Wisły i Dniestru. — Kolonizacya krajów amurskich.)

Warszawa, 10go stycznia. Jak powszechnie zapewniają w Warszawie, zamyśla teraz istotnie rząd rosyjski wspólnie z austryackim uregulować dokładnie wyższe koryto Wisły, które z każdym rokiem bardziej się zamula, i przeto nadzwyczajnie utrudnia żeglugę. Pewien inżynier polski przedsiębrał w zeszłym roku jeszcze potrzebne rozpoznania na miejscu, a w przeciągu 10 lat ma być ukończona cała robota. Również postanowiono uregulować koryto Dniestru, i ma się zawiązać towarzystwo do zaprowadzenia żeglugi parowej na tej rzece.

Petersburg, 2. stycznia. Indagacyjna komisya, która dla odkrycia wielkich defraudacyi wynoszących kilka milionów rubli srebrnych podczas wojny Krymskiej, mianowana była najprzód w Symferopolu, potem przeniosła się do Nikołajewa i Odesy, zakończyła teraz w Moskwie swoje czynności. Jenerał Mikołaj Mikołajewicz Murawiew miał z tego powodu na dniu 24. grudnia audyencyę u Cesarza, i musiał potem natychmiast odjechać do Moskwy, ażeby na wojennym sądzie osobiście prezydował. Głównie obżalowanym jest wojskowy intendant, i zdaje się, że losem jego będzie Sybir.

— Na wniosek jeneralnego gubernatora wschodniej Syberyi, jenerała Murawiewa zezwolił Cesarz, ażeby każdemu majtkowi załogi 27, obecnie na cichym Oceanie stojącej floty dawano dymisyę już po 15letniej służbie, jeżeli zobowiąże się osiąść w kraju nad Amurem, a na co otrzyma zapomogi 130 rubli. Świetne takie uposażenie zapewni wzrost koloniom, zwlaszcza że podróż z powrotem jest bardzo uciążliwa dla familii.

Księstwa Naddunajskie.

(Dekret kajmakamii do biskupa w Argisz.)

Bukarester Ztg. ogłasza dekret kajmakamii do biskupa w Argisz, w którym daje mu surową naganę za to, że protopop w Piteszti i kilku innych księży wydali pod swym nazwiskiem pismo, które „jest całkiem przeciw organicznej ustawie państwa.“ Kajmakamia pomawia przeto biskupa o zaniedbanie swojej pasterskiej opieki i baczności, i poleca mu złożyć protopopa z posady, a innych księży suspendować.

Turcya.

(Położenie Omera Baszy.)

Konstantynopol, 27. grudnia. Omer Basza doprasza się odwołania z Bagdadu. Widzi, że wszystkie jego usiłowania są bezskuteczne. Omer Basza objął rząd w Bagdadzie pod warunkiem, ze centralny rząd zostawi mu zupełną wolność reorganizacyi; otrzymując jednak co chwila przeciwne zamiarom swoim rozkazy, nie pozostaje mu jak tylko albo być nieposłusznym rządowi, z czego korzystaliby jego nieprzyjaciele, albo unieważnić własne swe rozporządzenia, a tem samem wystawić się w swej prowincyi na stratę wszelkiej powagi. Także zastrzegł sobie przy swem odejściu do Bagdadu, azeby minister wojny nadesłał mu kilku europejskich oficerów, gdyż 4 tylko zabrał ze sobą, a z nich już tylko jeden pozostał przy życiu Iskender Basza, inni polegli w boju z Arabami; swych tureckich podwładnych wodzów nie może użyć do niczego; zaś Rizza Basza nie chce mu nadesłać europejskich oficerów, i woli nienawidząc Omera Baszę, ażeby europejscy oficerowie, których dzięki Fuad Basza nie mógł dymisyonować, pozostawali nieczynni w Stambule. Sułtan wysłał wprawdzie do Omera Baszy szambelana i adjutanta z honorowemi upominkami, jednak pomimo tego pochlebnego uznania powątpiewają, ażeby Omer Basza chciał pozostać w Bagdadzie.

Azya.

(Doniesienia z Audy.)

Z widowni boju w Audzie pisze korespondent dziennika *Times* z głównej kwatery w pobliżu Shunkerpore pod dniem 17. listopada: „Dnia 14go rano wyruszył lord Clyde z Kishwapore, ażeby uderzyć na warownię Bainie Madhoo. O sile tej warowni i liczbie jej obrońców słyszeliśmy wprawdzie wiele, ale nic pewnego. Major Barrow, polityczny ajent, a właściwie finansowy komisarz w głównej kwaterze wysłał na dniu 13. wieczorem parlamentarza do Ranyh Bainie Madhoo z wezwaniem wydać bez zwłoki warownię, broń, ludzi i zapasy, gdyż w tym tylko razie otrzymać może amnestyę. Tymczasem obozowały nasze kolumny o półtrzeciej mili przed warownią; silne straże piechoty i artyleryi zasłaniały nasze kolumny od niespodziewanego napadu w nocy i na przypadek, że nieprzyjaciel dopuścić się może ostateczności, poczyniono wszelkie przygotowania do szturmu. Zdawało się, że to nastąpi niezawodnie, gdyż według doniesienia szpiegów znajdowało się w warowni 40.000 ludzi piechoty, 2000 jazdy i 30 dział. Ale inaczej się stało. Poźno wieczorem otrzymał naczelny wódz dwuznaczną odpowiedź, a koło 2. godziny rano nadeszła wiadomość, że nieprzyjaciel uciekł potajemnie ze wszystkiemi ludźmi w gęstwiny lasów. Noc była ciemna. i najdalej posunięte straże nie słyszały nic, jak tylko dochodzący z warowni zgiełk głuchy. Pogoń za nieprzyjacielem przed brzaskiem dnia była niepodobna. Lord Clyde wysłał natychmiast jednego z adjutantów do jenerała Granta o trzy mile, ażeby ile możności jak najspieszniej ścigał nieprzyjaciela. wiemy jednak z doświadczenia, że wszelkie tego rodzaju pogonie są nadaremne, tem bardziej, że tą razą był już nieprzyjaciel daleko. Dotąd przynajmniej nie powiodło się nigdy dogonić uciekających Sepojów; jenerał Mitchel ścigając Tantia Topi robi na próżno po 32 angielskich mil dziennie. Nazajutrz okazało się, że warownia była zupełnie opuszczona, część zbiegów zwróciła się południową stroną ku Gangesowi, a główny korpus udał się bez wątpienia na północ. Warownia leżąca w pośrodku lasów otoczona jest głęboką fosą; w pobliżu znajduje się kilka obecnie opuszczonych wiosek; każda z tych posłużyćby mogła za silną pozycyę. Jedyną ludzką istotą warowni był wiekowy Bramin zmuszony słabością pozostać w swojem mieszkaniu, zresztą pusto i próżno było w warowni i po domach, tylko w komnatach kobiecych znaleziono kilka obrazów, na podwórzach stare graty, jednego słonia, kilka wołów i kilka małych działek, prawdziwą zabawkę pozostawioną nam na urąganie. Działa i broń znikneły bez śladu, a z amunicyi znaleziono tylko 9000 funt. prochu krajowego wyrobu. Zabrali ze sobą najwięcej 9 dział. Oczywista, że Sepoje nie ufają amnestyi, albo że nic jeszcze o niej nie wiedzą.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Praga, 15. stycznia. Jej królewicz. Mość księżna małżonka Następcy tronu neapolitańskiego przybyła dziś o godzinie 6. po południu w towarzystwie swego brata księcia Ludwika bawarskiego do Pragi i zaraz po przyjęciu w dworcu kolei udała się do c. k. burgu.

Paryż, 15. stycznia. Zapewniają, że połączone sekcye rady państwa przyjęły projekt nowego banku.

Londyn, 15. stycznia. *Morning Herald* powiada, że akt łaski Króla neapolitańskiego przygotowuje niejako odnowienie stosunków dyplomatycznych. W mowie od tronu Króla Wiktora Emanuela upatruje ten dziennik groźbę i doradza Sardynii umiarkowanie.

Turyn, 14. stycznia. Ratazzi rozpoczął urzędowanie prezydenta izby przemową, w której zwracał uwagę na groźne stosunki teraźniejsze i zalecał reprezentantom ludu jedność i zgodę. Hrabia Cavour przedłożył projekta względem reformy administracyi gminnej i prowincyonalnej, i względem modyfikacyi ustawy gwardyi narodowej. Ostatni projekt wzięto już dziś pod obradę. Budżet na rok 1859 przedstawia niedobór w sumie około 50 milionów franków.

Palermo, 5. stycznia. Rosyjska eskadra zawinęła do zatoki tutejszej. Wielki książę Konstanty zajął z familią pałac Butera w Olivuzzy.

Berlin, 15. stycznia. Izba deputowanych obrała prezydentem — Schwerina, pierwszym wiceprezydentem Reichenspergera a drugim Mathisa.

Belgrad, 15go stycznia. Skupczyna rozporządziła, ażeby w modlitwach kościelnych wspominano nietylko imię panującego księcia, ale także następcy tronu, i także urzędownie ma mu być nadawany ten tytuł.

Wiadomości handlowe.

(Targ na bydło we Lwowie.)

Lwów, 19. stycznia. Na targ przedwczorajszy przypędzono 225 wołów, mianowicie z Kamionki 10 sztuk, z Żółkwi 2 stada po 15 i 28 sztuk, z Dawidowa 2 stada po 40 i 20 sztuk, z Rozdołu 25 a z Tarnopola 3 stada po 17, 20 i 50, sztuk. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu tylko 145 sztuk na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 300 ℔ mięsa i 34 ℔ łoju, 46zł.20c.;sztuka zaś, którą szacowano na 350 ℔ mięsa i 36 ℔ łoju, kosztowała 63zł.52cent. wal. austr.

(Targ Olomuniecki na woły.)

Olomuniec, 5. stycznia. Na dzisiejszym targu było 151 wołów krajowych i z Galicyi, z czego niesprzedano 80 sztuk dla braku kupca. Ceny spadły w porównaniu z przeszłym tygodniem i cetnar mięsa wypadał na 19zł. 85c. Za najlepszą parę wołów wagi 800 ℔ mięsa i 140 ℔ łoju płacono 193zł. 20c., za najpośledniejszą wagi 440 ℔ mięsa i 20 ℔ łoju 79zł. 80c.; cena przeciętna z 36 sprzedaży wypadła na 122zł. waluty austr. za 575 ℔ mięsa i 45 ℔ łoju.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. stycznia.

Hotel europejski: PP. Wilczyński Wal., z Zakuczynicz. — Starzyński Bejom., z Derewni. — Sozański Jan, z Grabowiec. — Berczowski Henryk, z Wodnik. — Ujejski Erazm, z Lubszy.

Hotel angielski: Wiktor Jak, z Senkowej woli. — Kabat Fel., c. k. rotm., z Tarnowa. — Hr Łoś Aug., z Werchraty.

Hothl Kuhna: Borkowski Adam, z Polski. — Osuchowski Jędrzej, z Przemyśla.

Hotel Leszczyńskiego: Nowosielski Ludw., ze Zbory.

Do pomieszkania prywatnego: Paszkowski Ig., z Horodłowiec.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. stycznia.

PP. Bartmański Fel., do Tadania. — Chyliński Maryan, do Rakowy. — Trzeciak Dyon., do Taurowa. — Udrycki Adolf, do Wielkich Mostów. — Baron Walisch Józ., c. k. major pens., do Janowa. — Zagórski Mich., do Dżurowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 17. stycznia

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	'''				
7. god. zrana	331 38	— 1.2°	91.7	zachodni sł.	pochmurno
2. god. po poł.	331.23	+ 0 6°	85 8	„ „	jasno
10. god. wiecz.	330.94	— 3.4°	85 6	„ „	„

T E A T R.

Dziś krotochwila niem. w 3 aktach: „**Der Alpenkönig**“ (Król Alpów).

Kurs lwowski.

Dnia 18. stycznia.

		gotówką		towarem	
		zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	4	75	4	85
Dukat cesarski	„ „	4	85	4	92
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	35	8	43
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	57	1	60
Talar pruski	„ „	1	51	1	55
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	18	1	21
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	83	45	84	15
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	79	20	80	10
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	82	20	83	—

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 18. stycznia.

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. 78 50. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 83 —. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 81 70; po 4½% za 100 zl. 72.—; po 4% za 100 zł. —. po 3% za 100 zł. —.—; po 2½% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. — —; Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł.; z r. 1839 za 100 zł. —.— zł z roku 1854 za 100 zł. 112.90. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po 4½% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po 2½% za 100 zł. — —; po 2¼% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po 1¾% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granica uprocentowane: po 5% za 100 zł — —: po 4½ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier 81 25; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii ——.; Galicyi 79 50; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu —.—; innych krajów koronnych —.—; z klauzula losowania w roku 1867 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 956 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 225.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1742; towarzystwa kolei żelaznej państwa 238 10; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 84 —; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa 62.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 499.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. 330.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesiecy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. 98.30; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 85 25.; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 97.50; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3 miesiace: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 87 35 Berlin za 100 talarów 153 50 Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł. południ. niemieck. waluty 87.30. Genua za 100 lirów piemonckich — —. Hamburg za 100 marko banko —.—. Lipsk za 100 talarów 152 50. Liwurna za 100 lirów toskańskich —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 103 —. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. 101.70. Marsylia za 100 frank. 41.—. Paryż za 100 fr. 41.—. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich 14.80. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich 8.15. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 4.94, dukaty ces. pełnej wagi 4.90, korony 14.15. półkorony —.

KRONIKA.

Dziś czwarty wieczór muzykalno-deklamacyjny; — taką otrzymaliśmy zapowiedź na dzisiejsze zgromadzenie wieczorne, które wydaje Towarzystwo zawiązane we Lwowie ku podniesieniu i roznieceniu zamiłowania w muzyce; i miło nam powtórzyć: „dziś czwarty wieczór muzykalno-deklamacyjny“ bez dodania pochwalnych szczegółów, gdyż wieczory te dowiodły tyle uroku, że bliższe zalety wydały by się niemal pomową jak gdyby nie z własnego publiczności przekonania stały się ulubionem zgromadzeniem. Wdzięku ani piękności nie podobna wmówić: że zaś publiczność w tych wieczorach znajduje upodobanie, że je ceni, wychwala, i z zapałem przyjmuje, zasługa w tem Protektoratu, zaszczyt Wydziałowi, że umieli doprowadzić Zakład do tego stopnia w jakim go pragnie widzieć każdy miłośnik nadobnej sztuki, każdy obywatel, który chce by kraj jego zasłynął z tego co pięknem, wdzięcznem i szlachetnem.

Od pierwszej też chwili zawiązku tego Instytutu nie ustawał Protektorat z Wydziałem, ażeby uskutecznić to co życzeniem było Towarzystwa i czego pragnęła publiczność w pięknej muzyki sztuce rozmiłowana. Ich usiłowaniu zawdzięcza Instytut teraz szkołę urządzoną na wzór jak są konserwatorya pod dyrekcyą i zarządem artystów sławy znamienitej, a w publiczności wysoce cenionych.

Pierwszy p. Karol Mikuli poświęcił swobodę ustronia swego pracom dyrekcyi, i podjął się urządzenia a raczej przetworzenia Zakładu. Uproszony ażeby nie odmówił tej przysługi obywatelskiej, pierwszy tchnął w zakład to życie, którem teraz wzrasta pod jego okiem i radą, pod jego prowadzeniem i nauką. — Godnym spółzawodnikiem w poświęceniu i w pracy szczyci się Zakład w osobie p. Mieczysława Starzewskiego. Pospieszył na wezwanie Wydziału udzielać Zakładowi skarbu tych nauk, tego daru, talentu, którym go Opatrzność wyposażyła, wyrzekł się tych pochwał, oklasków, honorów, jakiemi go obcej ziemi mieszkaniec obdzielał, ażeby zasiewać i rozkrzewiać u swoich to, co jemu samamu tyle sławy zjednało. Tyle wiemy: że tęgiej to duszy musi być ten kto zakosztowawszy koczującej sławy, zdoła ją poświęcić pracom nauczycielstwa w zaciszu domowem; wymódz to tylko może owa prawda poety: „święta miłości kochanej ojczyzny.“ Umiała też to serdeczne uczucie ocenić publiczność nasza zaraz przy pierwszem wystąpieniu p. Starzewskiego, i wysławiając wdzięki gry jego, witała oraz w nim wiernego syna swej ziemi.— Obok szkoły na skrzypcach i fortepianie, idzie trzecia szkoła śpiewu; udziela ją biegły w zawodzie swym p. Jerzy Sailer z Monachium jeśli się nie mylimy, wezwany; liczy już przeszło 40 uczniów płci obojej, co jest samo dowodem zalet i gorliwości jego.

Nieomieszkamy wkrótce podać bliższe szczegóły urządzenia, jak idą klasy, jak rozpisane są godziny i nauki stosownie do zdolności i postępku uczniów, ażeby okazać jak Zakład odpowiedział oczekiwaniom życzliwej publiczności.

— Proszeni jesteśmy umieścić następujący wyjątek z listu, pisanego z konwentu OO. Bernardynów w Sokalu do przewielebnego księdza Prowincyała OO. Bernardynów we Lwowie:

W Środę to jest 12go stycznia burza wielka poczyniła znaczne szkody klasztornej; pałamała wiatrak, zerwała daszek z muru koło bramy nowoprzysklepionej, i w różnych miejscach dachy a szczególniej słomiane pozrywała w jakiejś części. O godzinie 8mej wieczorem, ledwieśmy wyszli z Jutrzni, a każdy do swej celi się udał, zaledwie przebrzmiał dźwięk 8mej godziny na wieży i na „silentium“ zaledwie przedzwoniono, Bóg nas ciężej nawidził — postraszył — ale i pocieszył!!! Burza z zamiecią okropnie się srożyć poczęła, tak, że cały klasztor trząść się zdawał. W tem przy okropnym szumie oświecone zostało całe niebo i dał się słyszeć jakoby wystrzał ze strzelby dość cichy; za 3 lub 4 minut powtórny blask, znowu niby wystrzał! — Z największą trwogą przychodzi do mnie X. Wikary, pytając czym widział? Wysłałem go natychmiast, by z ludźmi pospieszył na strych, gdyż zdawało się mi, jakoby piorun uderzył w kościoł. — Nagle wbiega br. Józef Zakrystyan z płaczem, że Bóg nas nawidził: „piorun uderzył w ołtarz ś. Anny i już się spalił obrus i cerata na ołtarzu, lecz że to wszystko już pogasił.“ Z największą trwogą lękając się, by na dachu gdzie się pożar nie szerzył, porozsyłałem ludzi po strychach; ale szczęście, że piorun cały w kościoł wpadł; a jeszcze większe szczęście, żeśmy czuwali jeszcze. Gdyby nie to, byłby klasztor, podobne jak w 1843 roku padł ofiarą zniszczenia! Gdyby o parę godzin później to nieszczęście było się przytrafiło, któżby był spostrzegł ogień wewnątrz kościoła — albo jaki ratunek mógłby być przy gmachu tak wielkim i tak srogiej burzy A zresztą, gdyby i kto widział w nocy blask taki w powietrzu, czyż mógłby się spodziewać piorunu 12. stycznia!!!

Otoż mówię: „Bóg nas nawidził! postraszył, ale i pocieszył, bo to nieszczęście na spaleniu obrusa, połowy ceraty i części „antipedium“ się skończyło.“ Dla tego zaraz wszyscy przed obrazem „Matki Boskiej Pocieszenia“ hymn dziękczynny za cudowne ocalenie klasztoru odśpiewaliśmy, polecając się dalszej opiece Boga i Przeczystej Matki Jego.

X. Anzelm Pizuński, Przełożony klasztoru OO. Bernardynów.

Sokal 12. stycznia 1859.

Rozmaitości nr. 3.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1. Ignacy Krasicki, komedyopisarz, przez Placyda Szcz. (Dokoń.)
2. Zbiory archiwalne. Przywilej Anny Lipskiej, ksieni Klarysek starosądeckich, nadany cechom miejscowym.
3. Opium. Z Dickensa Houscholswords.
4. Grudniowy zeszyt Dodatku do Czasu.
5. Nowe dzieła francuskie na polu nauk przyrodnych.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* — *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*